

Mariusz Cichosz

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

O nowych wyzwaniach dla pedagogiki – o związkach miłosnych w sieci – refleksje na kanwie książki Kamili Kacprzak i Romana Lepperta¹

Wprowadzenie

W ostatnich latach w obszarze życia społecznego dokonują się wyraźne zmiany. Pojawiają się nowe płaszczyzny funkcjonowania człowieka – nowe przestrzenie wpływające na odgrywane przez niego role, pełnione funkcje i kształtujące się postawy. Zmiany te nie są obojętne wobec zjawiska i procesu wychowania – wyraźnie na nie wpływają. Stają się więc one również podstawą debaty, jaka prowadzona jest dzisiaj także na gruncie pedagogiki. Jednym z przedmiotów takiej dyskusji i poszukiwań jest zagadnienie *środków wychowawczych*. W pedagogice od dawna, zwłaszcza w dyskusjach na gruncie pedagogiki społecznej i w tej tradycji, podejmuje się to zagadnienie². Wskazuje się miejsca, które stanowią żywą, aktywną przestrzeń oddziaływającą także na wychowanie – są środowiskiem wychowawczym właśnie. Środowiska te poddawane są analizie, bada się, na czym polega ich oddziaływanie, jaka jest ich ontologiczna, epistemologiczna, a przede wszystkim aksjologiczna struktura. I w końcu typologizuje się owe przestrzenie, szukając ich nowych emanacji.

Tradycyjne i nowe środowiska wychowawcze

W książce autorstwa K. Kacprzak i R. Lepperta pojawia się zagadnienie tych nowych przestrzeni, nowych środowisk wychowawczych, gdyż mówimy tu o mediach – to szeroko i w podejściu już ugruntowanym

---

¹ Refleksje zawarte w artykule powstały po lekturze książki Kamili Kacprzak i Romana Lepperta zatytułowanej: *Związki miłosne w sieci. Poszukiwania partnera życiowego na portalach randkowych*. Książka ta została wydana w roku 2013 nakładem Oficyny Wydawniczej „Impuls” w Krakowie.

² Zob. B. Passini, T. Pilch (red.), 1979. *Wychowanie i środowisko*. Warszawa: WSiP; także W. Sroczyński, 2006. *Pedagogika środowiskowa. Kategoria środowiska w teorii polskiej pedagogiki społecznej*. Warszawa: Pedagogium – Wyższa Szkoła Pedagogiki Resocjalizacyjnej; także M. Cichosz, R. Leppert (red.), 2011. *Współczesne środowiska wychowawcze. Stan obecny i kierunki przemian*. Bydgoszcz: Wyd. KPSW.

w pedagogice — a wężej o wirtualnej przestrzeni internetu, jako nowej przestrzeni komunikacyjnej, uznawanej już dzisiaj przez pedagogów jako istotnie ważnej dla wychowania. Internet jest dzisiaj nowym środowiskiem wychowawczym. Ta wirtualna i internetowa przestrzeń analizowana przez autorów w perspektywie zagadnienia *poszukiwania partnera życiowego* paradoksalnie spotyka się i ma/może mieć swoje konsekwencje dla problematyki małżeństwa i rodziny — tradycyjnej już problematyki pedagogicznej. Problematyki, która była i jest dzisiaj nadal stosunkowo często badana przez pedagogów, zwłaszcza w perspektywie uwarunkowań ich funkcjonowania, także w kontekście zagrożeń, ryzyka — i szeroko społecznych wpływów³. To odniesienie jednak — do rodziny i małżeństwa, choć wydaje się oczywiste, nie jest w książce analizowane bezpośrednio. Zdaje się jednak, iż autorzy je widzą i przewidują. Byłyby one niejako naturalną częścią rozważań podjętych w książce.

Miłość czy partnerstwo

Zdecydowanie jednak w książce powinno znaleźć się odniesienie do kategorii *miłości*, która zresztą została użyta w jej tytule. Oczywiście w odniesieniu do tej kategorii istnieje bardzo duża tradycja refleksji naukowej. W zależności od przyjętych koncepcji, nurtów — ostatecznie sposobów interpretacji, istnieje stosunkowo zróżnicowana wiedza na ten temat. W naukach społecznych jednak przyjmuje się stosunkowo zgodne podejście, iż miłość jest określoną postawą budującą się na bazie relacji międzypersonalnej, jest namacalną aktywnością wymagającą obecności, z natury też jest relacją ekskluzywną — dla dwojga osób, a w perspektywie związku małżeńskiego, jest relacją pomiędzy kobietą i mężczyzną⁴. W nurcie takiego rozumienia miłości, Maria Braun-Gałkowska z perspektywy psychologii wychowawczej i rozwojowej do komponentów miłości dojrzałej zaliczyła: *bliskość, wyłączność, empatię i aktywność*. Większość specjalistów podkreśla również to, iż miłość, bazując na wzajemnej obecności, jest też procesem wymagającym aktywnych działań.

Z tej perspektywy wydaje się jednak, że poszukiwanie partnera życiowego na portalach randkowych istotnie może utrudniać, a nawet wykluczać dochodzenie do tak rozumianej miłości. Użyta zaś przez autorów kategoria *partnera życiowego* zdaje się mieć charakter bardziej „organizacyjny” i nie podejmuje złożonej sfery relacji międzypersonalnych, budowania więzi, komunikacji międzyludzkiej, która to wiedza mocno wpisana jest w sferę rozważań o miłości.

³ Zob. A.W. Janke (red.), 2004. *Pedagogika rodziny na progu XXI wieku*. Toruń: Wyd. Edukacyjne „Akapit”; także W. Danilewicz, 2010. *Rodzina ponad granicami*. Białystok: Wyd. Uniwersyteckie „Trans Humana”; także A. Kwak, 2005. *Rodzina w dobie przemian. Małżeństwo i kohabitacja*. Warszawa: Wyd. Akademickie „Żak”; także T. Biernat, P. Sobierajski, 2007. *Młodzież wobec małżeństwa i rodziny*. Toruń: Wyd. Naukowe UJK.

⁴ Zob. F. Adamski, 2002. *Rodzina. Wymiar społeczno-kulturowy*. Kraków: Wyd. UJ; także I. Janicka, L. Niebrzydowski, 1994. *Psychologia małżeństwa*. Łódź: Wyd. UŁ; także I. Janicka, 1996. *Kohabitacja a małżeństwo w perspektywie psychologicznej. Studium porównawcze*. Łódź: Wyd. UŁ; także M. Braun-Gałkowska, 1985. *Miłość aktywna*. Warszawa: Instytut Wydawniczy PAX; także A. Gałkowska, 1999. *Percepcja powołania małżeństwa a społeczny obraz siebie ich dorosłych dzieci*. Lublin: Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL; także S. Kawula, 2007. *Rodzina współczesna — przeobrażenia i przyszłość a wyzwania pedagogiki rodziny*. Olsztyn: Wyd. „Epistheme”.

Ponadto mówienie o partnerstwie życiowym w kontekście *randkowania* w odniesieniu do osób jednej płci wydaje się wysoce ryzykowne z punktu widzenia ustaleń pedagogiki – jakichkolwiek jej nurtów teoretycznych i ideowych. Zawsze bowiem w pedagogice będziemy mówić o roli ojca, roli matki – o ważności i niezbywalności tego typu wzorców i relacji, które zaburzone stają się czynnikami patologizującymi rodzinę oraz indywidualny rozwój osobowy. To z tymi właśnie problemami, jako źródłowymi, mamy przecież do czynienia niemalże we wszystkich specjalnościach pedagogicznych – we współczesnej pedagogice i to one stanowią dziś częstą podstawę do instytucjonalnych rozwiązań, które pedagogika podejmuje i proponuje.

Gdzie jest pedagogika?

Z tego też punktu widzenia szkoda, że autorzy książki nie odnieśli ostatecznie wyraźniej podjętej problematyki do wychowania, do zadań i wyzwań, jakie opisane w książce zjawisko niesie wobec pedagogiki. Z punktu widzenia bowiem pedagoga zawsze będzie aktualne pytanie o wartość / jakość danego zjawiska społecznego, gdy chodzi o jego wpływ, jaki może wywierać lub już wywiera na życie człowieka. Pedagogika była i jest taką nauką, takim namysłem i taką praktyką, która zawsze odpowiada na tego typu wyzwania.

Pojawienie się jakiegos zjawiska w przestrzeni życia społecznego nie przesądza oczywiście w żadnym stopniu o jego takiej czy innej wartości. Na drodze rozpoznania naukowego i tego typu refleksji jest to zawsze początek drogi, by zjawisko to rozpoznać, zbadać w jego skutkach, wyprowadzić wnioski. Nadchodzi więc czas, by i to nowe zjawisko *randkowania* rozpoznać w jego odpowiedniej reprezentacji, w określonym kontekście kulturowym oraz w kontekście zdobytej już wiedzy o wychowaniu. Książka Kamili Kacprzak i Romana Lepperta wpisuje się w istniejąca już dyskusję nad problematyką *randkowania* – to ważny i dobrze zrealizowany głos w tej sprawie – choć cały czas jest to początek drogi w poznawaniu tego zagadnienia.

Bibliografia

- Adamski F. (2002). *Rodzina. Wymiar społeczno-kulturowy*. Kraków: Wyd. UJ.
- Biernat T., Sobierajski P. (2007). *Młodzież wobec małżeństwa i rodziny*. Toruń: Wyd. Naukowe UMK.
- Braun-Gałkowska M. (1985). *Miłość aktywna*. Warszawa: Instytut Wydawniczy PAX.
- Cichosz M., Leppert R. (red.) (2011). *Współczesne środowiska wychowawcze. Stan obecny i kierunki przemian*. Bydgoszcz: Wyd. KPSW.
- Danilewicz W. (2010). *Rodzina ponad granicami*. Białystok: Wyd. Uniwersyteckie „Trans Humana”.
- Gałkowska A. (1999). *Percepcja powodzenia małżeństwa a społeczny obraz siebie ich dorosłych dzieci*. Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL.
- Janicka I. (1996). *Kohabitacja a małżeństwo w perspektywie psychologicznej. Studium porównawcze*. Łódź: Wyd. UŁ.
- Janicka I., Niebrzydowski L. (1994). *Psychologia małżeństwa*. Łódź: Wyd. UŁ.
- Janke A.W. (red.) (2004). *Pedagogika rodziny na progu XXI wieku*. Toruń: Wyd. Edukacyjne Akapit.
- Kacprzak K., Leppert R. (2013). *Związki miłosne w sieci. Poszukiwanie partnera życiowego na portalach randkowych*. Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”.

- Kawula S. (2007). *Rodzina współczesna – przeobrażenia i przyszłość a wyzwania pedagogiki rodziny*. Olsztyn: Wyd. „Epistheme”.
- Kwak A. (2005). *Rodzina w dobie przemian. Małżeństwo i kohabitacja*. Warszawa: Wyd. Akademickie „Żak”.
- Passini B., Pilch T. (red.) (1979). *Wychowanie i środowisko*. Warszawa: WSiP.
- Sroczyński W. (2006). *Pedagogika środowiskowa. Kategoria środowiska w teorii polskiej pedagogiki społecznej*. Warszawa: Pedagogium – Wyższa Szkoła Pedagogiki Resocjalizacyjnej.